

OBSAH

Předmluva	7
I. K problematice cizojazyčného vyučování	9
Úvodem. Psychologie a fyziologie. Jaká bude metoda socialistické školy.	
II. Učení I. P. Pavlova o vyšší nervové činnosti	15
Život a dílo Ivana Petroviče Pavlova. Řídící úloha mozku. Reflex. Analysátory. Nepodmíněné a podmíněné reflexy. Jak vzniká podmíněný reflex. Excitace a útlum. Učení o typech. Irradiace. Indukce. Fázové jevy. Dynamický stereotyp. Učení o dvou signálních soustavách. Význam I. P. Pavlova.	
III. Základní stereotypie	27
Základní schemata cizojazyčné činnosti. Fysiologické dráhy dílčích dovedností. Útlumové pochody. Útlum v mateřské signální soustavě. Útlum skutečnosti čili útlum v první signální soustavě. Útlum v mateřské i cizí signální soustavě. Útlum v cizí signální soustavě. Útlum v zrakovém, sluchovém nebo hybném centru. <i>Metodické závěry:</i> Jednostranná metoda. Otázka receptivní a reproduktivní znalosti cizího jazyka. Nahrazování jedné dovednosti druhou. Vyvarovat se paradoxní fáze útlumu. Úloha skutečnosti v hodině cizího jazyka.	
IV. O čtení v cizím jazyce. Fysiologická a společenská charakteristika čtení v cizím jazyce. Bezpřekladové čtení u pokročilého žáka. Postup od druhé signální soustavy k první. Úloha prostředí. Motorická složka. Fysiologie čtení u začátečníka. Metodické závěry: Čtení jako vyučovací cíl. Čtení nahlas. Technika sborového čtení. Čtení jednotlivých žáků. Čtení podle úloh. Čtení učitele. Čtení potichu ve třídě. Postavení čtení ve vyučovacím procesu.	41
V. O mluvení v cizím jazyce. Fysiologie mluvení v cizím jazyce.	51
Překladové a bezpřekladové mluvení. Další charakteristika mluvení v cizím jazyce. Motorická složka. Mluvení po stránce společenské.	

Metodické závěry: Postavení dovednosti mluvení ve vyučovacím procesu. Mluvení jako vyučovací cíl. Mluvení cizím jazykem a úloha mateřského jazyka. Otázky učitele. Otázky žáků. Otázky jednoho žáka. Hovor učitele s jedním žákem. Hovor dvou žáků mezi sebou. Organisaace hovoru v kolektivu. Kolektivní reprodukce. Individuální reprodukce a vyprávění.

- VI. **O psaní v cizím jazyce** 65
 Fysiologie psaní v cizím jazyce. Psaní po stránce společenské. *Metodické závěry:* Příležitostné psaní ve třídě. Diktáty. Cvičný diktát. Samostatné písemné projevy.
- VII. **O slyšení v cizím jazyce** 73
 Fysiologie slyšení v cizím jazyce. Slyšení po stránce společenské. *Metodické závěry:* Význam sluchu. Hudební sluch a jazykový sluch. Diktát jako sluchové cvičení. Přímá reprodukce. Referáty. Přednášky, besedy. Gramofonové desky.
- VIII. **O překladu** 79
 Fysiologie překladu — materialistická stránka překladu. Překlad z cizího jazyka do mateřského. Překlad z mateřského jazyka do cizího. Historie překladu — společenská stránka překladu. *Metodické závěry:* Překlad z cizího jazyka jako vyučovací cíl. Překlad z mateřského jazyka jako vyučovací cíl. Postavení překladů ve vyučovacím procesu. Zpětný překlad. Cvičný překlad. Střídání cizího jazyka a mateřského jazyka. Kontrolní překlad z cizího jazyka do mateřského. Adekvátní, po případě plnohodnotný překlad. Souvislý překlad z mateřského jazyka.
- IX. **O slovní zásobě** 89
 Slovo a pojem. Základní slovní fond a slovní zásoba. Jak se slovíčka fixují v mozkové kůře. Základní spoje nového slova. Spojení s jinými slovy. Podobnost slov. Gramatické utváření slova. Úloha analysátorů. Reflex musí být vypracováván. Co brání fixaci nových signálů. Podobnost slov. Více než jeden cizí jazyk. Únava. Typ vyšší nervové činnosti. *Metodické závěry:* Zajistit fixaci a vyvarovat se toho, co jí brání. Postavení slovíček ve vyučovacím postupu. Probírání slovíček ve škole. Zkoušení slovíček.
- X. **O gramatice** 103
 Úvodem. Otázka z učitelské praxe. Co říká jazykověda. Co říká Pavlovovo učení o vyšší nervové činnosti. Odpověď na

otázku z učitelské praxe. V čem se mýlili zastánci přímé metody. Některé problémy didaktické. Jak tedy tyto otázky řešit? Další problém: automatisace. K termínu automatisace. Hledisko didaktické. Pojetí jazyka jako nástroje. Hledisko fyziologické.

K metodice gramatiky. Výklad. Paradigmata. Nácvik. Oboustranný překlad. Obměny. Různočtení. Doplnování. Vlastní příklady. Prostředky automatisace gramatických jevů. Zkoušení gramatiky.

Souhrn	123
Literatura	125